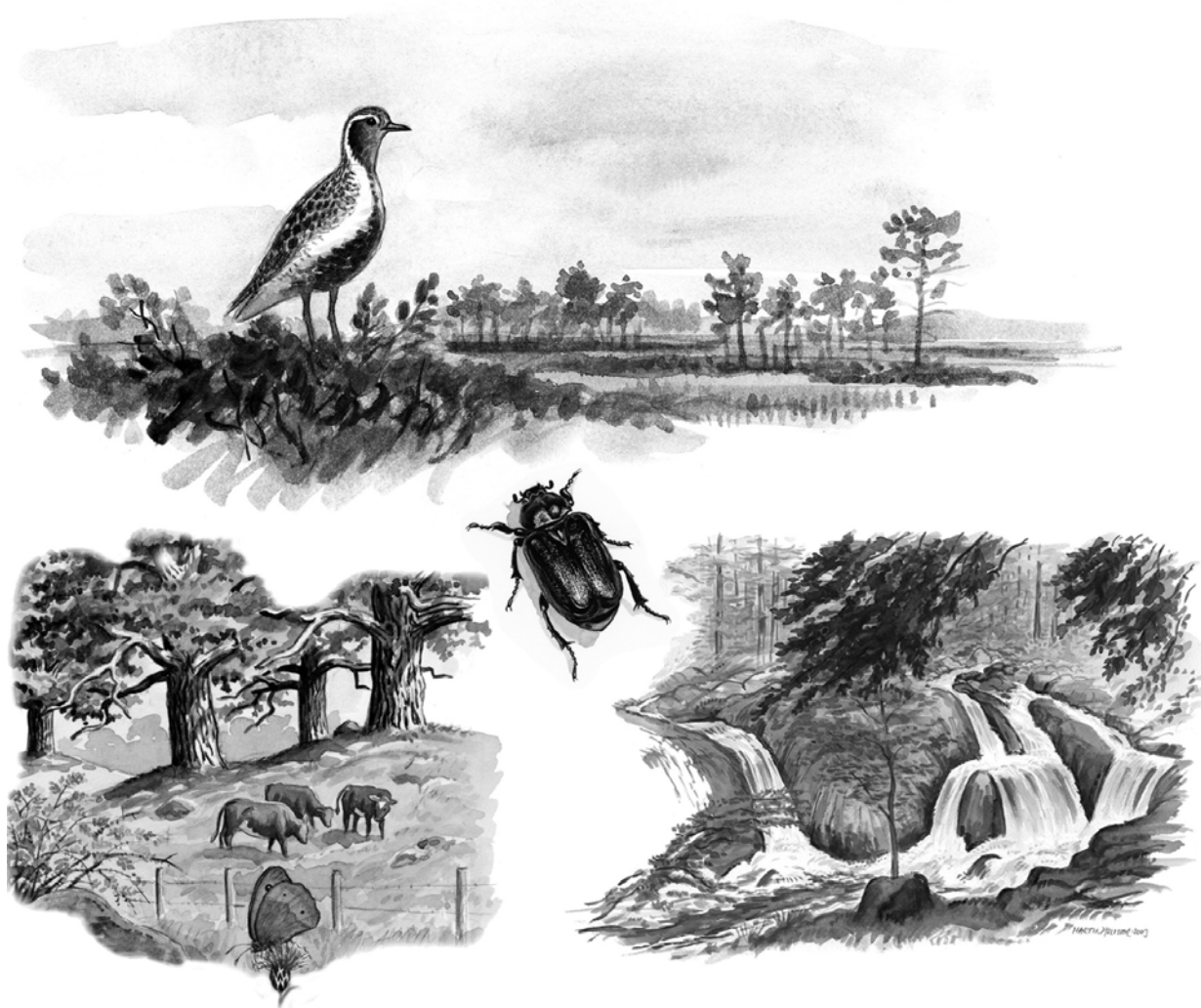

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540165 Tovaberget

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingsmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Maria Johansson

BEVARANDEPLAN Diarienummer:
Fastställd 511-22127-2005
2005-08-15

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540165 Tovaberget

Kommun: Falköping Områdets totala areal: 30 ha
Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 7230 - Rikkärr
- 9010 - Västlig taiga*
- 9050 - Näringsrik granskog
- 9080 - Lövsumpskog*
- 91E0 - Svämlövskog*
- 1386 - Grön sköldmossa

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

- 9010 - Taiga
- 9050 - Näringsrik granskog
- 91E0 - Svämlövskog

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet med området är att bevara kalkpåverkad gransumpskog, lövsumpskog, rikkärr, rasbrantsskog och den magra barnaturskogen. Lövsumpskogen och den västliga taigan är prioriterade Natura 2000-naturtyper.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i januari 1998.

Beskrivning av området

Tovaberget ligger i Falköpings kommun på Tovabergets västsluttning. Området är naturreservat. Tovaberget är ett typiskt västgötskt platåberg och jordmånen är kalkrik. Inom området finns tre extremrikkärr, ett i den södra delen, ett i den norra delen samt ett i den centrala delen. Dessa har en värdefull kärlväxt- och mossflora. Där finns också den rödlistade svampen sumpäggschamp och så sent som 1978 fanns Natura 2000- arten kalkkärrsgrynsnäcka även kallad rikkärrsgrynsnäcka (*Vertigo geyeri*). I anslutning till det norra kärret finns en gammal betesmark. I övrigt domineras området av kalkpåverkad natursumpskog. En stor del av sumpskogen är olikåldrig, luckig och innehåller relativt mycket död ved. Längs den naturligt

slingrande Korstorpsbäcken i områdets västra del domineras sumpskogen av klibbal. Öster om bäcken övergår klibbalskogen i gransumpskog med inslag av grov björk, klibbal, asp och tall. I buskskiktet finns krävande arter som brakved, hassel och olvon. Fältskiktet är örtrikt och mossfloran är rik. Bland ett flertal signalarter har även Natura 2000-arten grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*) påträffats. I och nedanför den blockrika rasbranten i reservatets östra del står en grovstammig granskog med ett litet men artrikt inslag av lövträd. Här finns även ädellövträd såsom lind, lönn, fågelbär och ek. I buskskiktet finns krävande arter som hassel, olvon, skogstry, hägg, måbär och svarta vinbär. Ett flertal signalarter bland mossor finns i anslutning till branten. Uppe på den magra diabasplatån står en mogen grannaturskog med ett stort inslag av björk och grova tallar. Förekomsten av lågor (liggande döda träd) och torrträd är förhållandevis stort och en signalart – granticka – har hittats här. De kulturhistoriska värdena består av ett mindre antal stenmurar från tiden med betesdrift.

Bevarandemål

Målet är att arealerna av naturtyperna ska bibehållas och att dess arter ska ha långsiktigt hållbara populationer. Grön sköldmossa och spillkråka är särskilt viktiga arter att bevara. Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Markägaförhållanden

Ägs av staten.

Vad kan påverka negativt

- Ohävd med igenväxning i rikkärren.
- Invandring av gran i lövsumpskogarna.
- Ingrepp utanför området som påverkar områdets hydrologi.
- Avverkningar i angränsande mark om inte en skogsskärm i anslutning till reservatet lämnas som skydd mot vindskador.
- En strategi för naturvårdsbränning i länet saknas.

Åtgärder som skulle påverka negativt men som regleras i reservatsföreskrifterna:

- Skogsbruk annat än i naturvårdssyfte, exempelvis avverkning, gallring, röjning, markberedning, plantering, bortforslande av död ved eller vindfällen.
- Spridning av aska eller gödningsmedel. Det kan ge drastiska förändringar av vegetationen, framförallt i kärren.
- Åtgärder som skulle förstöra naturtyperna. T.ex dikning, dämning, täktverksamhet, upplag, anläggande av skogsbilvägar som fragmenterar området.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Hela området är skyddat som naturreservat bortsett från en liten bit i nordväst. Den bör utgå eftersom den främst innehåller ett hygge efter en nyligen avverkad alskog.

För gynnsam bevarandestatus krävs årlig slätter eller extensivt bete i rikkärren (i enlighet med skötselplan för naturreservatet). En röjning av träd och buskar behövs i det södra rikkärret och i det centrala rikrätet (i enlighet med skötselplan för naturreservatet). I lövsumpskogarna krävs att gran gallras bort så att den inte tar överhand. Den västliga taigan och den örtrika granskogen

kan lämnas utan skötselåtgärder. Basinventeringen behöver inventera populationsstorleken för spillkråka och grön sköldmossa.

Tidplan

Röjning i det södra och det centrala kärret beräknas ske vintern 2004-2005.

Slåtter i dessa kärr beräknas komma igång 2005.

Bevarandestatus

God för skogsmarken, måttlig för rikkärren som är i behov av skötselåtgärder.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Bingman, I. (ed.) 1994: Myrskyddsplan för Sverige. Naturvårdsverket. ISBN 91-620-1113-8.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2000: Skötselplan och beslut för naturreservatet Tovaberget. Beslut 2000-11-16.

Digitaliserad skötselplan

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

7230 Rikkärr

Beskrivning: Rikkärr är öppna eller halvöppna fuktiga eller våta miljöer starkt påverkade av kalkhaltigt vatten. Miljön karakteriseras av arter som tätört, olika orkidéer, majviva, skorpionmossor och kalkkrävande mollusker. Inom området finns tre extremrikkärr. Det norra som ligger vid Korstorps-bäcken och sluttar svagt åt sydost, är ett artrikt, beteshävdad kärr. Av intressanta arter kan nämnas tagelstarr, majviva, ängsnycklar och sumpäggsvamp *Bovista paludosa*. Den rödlistade rikkärrsgrynsnäckan *Vertigo geyeri*, som också är Natura 2000-art, har hittats här 1978. Det södra kärret ligger också i anslutning till Korstorpsbäcken. Det sluttar åt sydväst-väst och är något artfattigare vad gäller kärlväxter än föregående. Vegetationen domineras av axag, pors, gräsull och blåtåtel. Här växer några krävande mossarter som gyllenmossa *Tomentypnum nitens* och piprensarmossa *Paludella squarrosa*. Detta kärr är ohävdad. Det tredje kärret ligger nästan mitt i området och sluttar starkt åt väster. Inom två centrala delar av kärret växer det rikligt med axag. De omges av partier med fräken, bladvass, gräsull, slankstarr, näbbstarr, ängsstarr, kärrknipprot, skogsnycklar, ängsnycklar, flugblomster, tätört, majviva, kärrsälting och slätterblomma. Bland mossor finns också några signalarter. Natura 2000-arten rikkärrsgrynsnäckan har även funnits i detta kärr. Även detta kärr är ohävdad och är delvis redan igenvuxet till björksumpskog, som är belägen i kärrets fortsättning söderut. Naturtypen är känslig för igenväxning och förändrad hydrologi.

Bevarandemål: Areal
-Arealen rikkärr ska vara minst 2 hektar.

Struktur och funktion
-Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).
-Täta bestånd (mer än 50 % täckning) av den negativa indikatorarten vass får inte vara större än x (100 m²/hektar).
-Täta bestånd (mer än 50 % täckning) av de negativa indikatorarterna blåtåtel eller älgört får inte vara större än x (20 m²/hektar).
-Krontäckning av träd och buskar ska vara mellan 0 och x(25) %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (med "vedartad igenväxningsvegetation" menas träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att beteshävden blivit för svag).
-Täckningsgraden av ristuvor ska inte vara mer x %.
-Utbredningen av fastmattor ska vara minst x % eller öka.
-Utbredningen av mjukmattor ska vara minst x % eller öka.
-Hela arealen ska ha ostörd hydrologi.

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxtsarter bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska kärlväxtsarterna majviva, ängsnycklar, axag, näbbstarr, ängsstarr, kärrknipprot, flugblomster, slätterblomma, tätört ska förekomma i minst y % av provytorna i fastmattorna.
-Förekomsten av typiska mossarterna bibehålls eller ökar. Minst x av de typiska mossarterna gyllenmossa, piprensarmossa, x ska förekomma i minst y % av provytorna i fastmattorna.

Negativ påverkan: Se "vad kan påverka negativt?" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Se bevarandeåtgärder för området som helhet.

Bevarandestatus: God för det hävdade rikkärret. Ogynnsam för de ohävdade rikkärren.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9010 Västlig taiga*

Beskrivning: Naturtypen finns i den övre delen av rasbranten och uppe på platån i områdets östra del. Rasbranten är blockrik och domineras av gran. Många av granarna är grova. Inslaget av lövträd är litet men artrikt: björk och asp är talrikast; lind, lönn, fågelbär, ek, sälg och rönn förekommer i liten omfattning. Torrträd och lågor förekommer, särskilt bör ett stort antal grova granlågor (liggande döda granar) nämnas. Buskskiktet är glest och består av hassel, olvon, skogstry, hägg, måbär och svarta vinbär. Ett flertal signalarter bland mossor finns i branten och strax nedanför. Upp på den magra diabasplatån står en mogen grannaturskog med ett stort inslag av björk och grova tallar. Förekomsten av lågor och torrträd är förhållandevis stort och en signalart – granticka – har hittats här. Blåbärsris dominerar i fältskiktet. Små artfattiga myrar finns insprängda i skogen.

Generellt sett förekommer naturtypen på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och utgörs av inhemska barrträd och triviala lövträd, dock inte fjällbjörk. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Undergrupper:

- A. Granskog
- B. tallskog
- C1. barrblandskog
- C2. blandskog
- D. triviallövskog
- E. kalmark/glest beskogad mark med mycket död ved efter störning (ex. brandfält)
- F. naturliga successionsstadier efter störning, (ex. barr-, löv- eller blandbrännor)

En viktig förutsättning för naturtypen är att det finns träd i alla åldrar och döda träd. Därför är naturtypen känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet. Naturlig dynamik med stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand är en förutsättning för gynnsam bevarandestatus i västlig taiga. Många hotade arter är beroende av återkommande bränder. Naturtypen är känslig för brist på bränder, men eftersom området är så litet och hyser många andra hotade arter skulle brand i området vara ett hot. Lav-moss och svampfloran, som är en viktig del av naturtypen, är känslig för luftföroreningar. Liknande skogar i närområdet är viktigt för arterna spridningsförmåga. Därför är naturtypen känslig för fragmentering.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <ul style="list-style-type: none"> -Arealen västlig taiga ska vara minst x (7) hektar. <p>Struktur och funktion</p> <ul style="list-style-type: none"> -Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved ska vara minst 1/5.) -På mer än x (90) % av arelen ska lövträdsandelen i granskogar vara minst x %, varav lövträdsarterna sälg, rönn och asp ska förekomma med minst x %. Minst x (10) skott högre än 2-4 m ska finnas per ha av respektive lövträdsart. -Träd av utländskt ursprung (t.ex. contortatall och olika ädelgranar) får inte finnas i området. -Sumpskogarna ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt. <p>Typiska arter</p> <ul style="list-style-type: none"> -Minst x av de typiska lavarerna ska förekomma i minst x % av provytorna. -Minst x av de typiska mossarna (västlig hakmossa, vågig sidenmossa, fällmossa, grov fjädermossa) ska förekomma i minst x % av provytorna. -Minst x av de typiska kärlväxterna ska förekomma i minst x % av provytorna. -Minst x av de typiska vedsvamparna granticka, x ska förekomma i minst x % av provytorna. -Antalet häckande par av de typiska fågelarterna spillkråka, x ska vara minst x respektive z.
<i>Negativ påverkan:</i>	Se "vad kan påverka negativt?" för området som helhet.
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se bevarandeåtgärderna för området som helhet.
<i>Bevarandestatus:</i>	God. Bedöms noggrannare efter att basinventeringen genomförts.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9050 Näringsrik granskog

Beskrivning:

I området finns välutvecklad luckig natursumpskog på sluttande till plan mark med ett trädskikt av huvudsakligen gran. Gamla lövträd (björk, klibbal, enstaka asp) och tallar finns spridda i större delen av området och förekomsten av gamla murkna lövträdslågor (liggande döda lövträd) är stor. Enstaka granlångor finns spridda i området. Även ek, rönn och ask förekommer i liten utsträckning, framförallt i områdets norra friska delar. I buskskiktet finns ett fåtal hasselbuskar, brakved, viden och olvon. Hela området präglas av den kalkhaltiga blöta jorden med framflytande grundvatten. Mossfloran är rik med flera signalarter som långfliksmossa, mörk husmossa, blåmossa, västlig hakmossa och vågig sidenmossa. Kärlväxter förekommer fläckvis och bland arterna kan noteras loppplummer, slankstarr, hundstarr, humleblomster, älgört, revsmörblomma, skogsviol, blåsuga och blåsippan. Skavfråken växer i bestånd i områdets västra nedre delar. Här växer också bäckbrässa och kärrviol.

Generellt sett förekommer naturtypen ofta på basisk berggrund och i södra Sverige ofta på mullrik brunjord. Naturtypen är näringsrik och torr-blöt och översilning kan förekomma. Naturtypen ligger ofta i sänkor, på dalbottnar eller i sluttningar med finsediment och/eller rörligt markvatten men kan även förekomma på flack mark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och gran utgör minst 50% av grundytan. Utöver gran kan samtliga inhemska trädslag förekomma. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Områden med stor artrikedom med avseende på rödlistade arter knutna till naturtypen kan klassas som näringsrik granskog även om ett naturskogstillstånd inte hunnit uppkomma efter ett kontinuitetsbrott. Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Fältskiktet är i huvudsak präglad av näringsrika förhållanden och är välutvecklad och artrikt. Det finns både en högört- och en lågörtvariant. Epifytfloran kan vara rik. Där grundvattenytan ligger högt och där genomsilning eller översilning av marken äger rum är faunan av ryggradslösa djur och floran särskilt rik.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet och förändringar i hydrologin. Lav- moss och svampfloran, som är en viktig del av naturtypen, är känslig för luftföroreningar.

Bevarandemål:

Areal

-Arealen av naturtypen ska vara minst x (6) hektar.

Struktur och funktion

-Trädslagsfördelningen ska vara minst 50 % gran, y % b, z % c, etc.

-Lövträdsarterna sälg och asp ska förekomma i minst x (90) % av naturtypen och utgöra minst x % . Minst x (10) skott högre än 2-4 m ska finnas per ha av respektive lövträdsart.

-Trädslag av utländskt ursprung t.ex. ädelgranar ska inte förekomma inom naturtypen.

-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved ska vara minst 1/5.)

-Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt.

Typiska arter

-Minst x av de typiska kärlväxterna (blåsippa, x) ska förekomma i minst x % av provytorna.

Negativ påverkan: Se "vad kan påverka negativt?" för området som helhet.

Bevarandeåtgärder: Se bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandestatus: God. Bedöms noggrannare efter att basinventeringen genomförts.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9080 Lövsumpskog*

Beskrivning: Längs Korstorpsbäcken i Tovabergets västra del domineras sumpskogen av klibbal med inslag av björk. Granen vandrar in i denna sumpskog och kan på sikt bli det dominerande trädslaget om inga åtgärder vidtas. Längs bäcken och alsumpskogen är kärlväxtvegetationen frodig med arter som lundelm, humleblomster, blåtåtel, hästhov, älggräs och knagglestarr. Rutlungmossa *Conocephalum conicum* växer rikligt i bäckkanten.

Generellt sett förekommer naturtypen på näringsrik mark som är fuktig-blöt. Det finns en påverkan från högt grundvatten och översvämning sker normalt årligen. Naturtypen finns på mineraljord, tunna torvtäcken och i vissa fall även på torvmark av lövkärrstorv/vasstorv. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och ask/triviallöv (var för sig eller tillsammans) med undantag av fjällbjörk utgör minst 50% av grundytan. I södra och mellersta delarna av landet utgörs trädskiktet ofta av klibbal och ibland ask. Längre norrut finns mest gråal och glasbjörk och allra längst i norr även asp. Videarter kan förekomma i både träd- och buskskikt. Gran är ett vanligt inslag i naturtypen. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Framförallt de översilade skogarna kan hysa en mängd rödlistade arter.

Naturtypen är känslig för bruten kontinuitet i trädskiktet och förändrad hydrologi. Lav- moss och svampfloran, som är en viktig del av naturtypen, är känslig för luftföroreningar.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen av naturtypen ska vara minst x(6) hektar.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Lövträdsandelen ska vara minst x (85) % varav andelen beteskänsliga lövträdsarter (sälg, rönn och asp) ska vara minst x %.</p> <p>-Sumpskogar ska ha en ostörd hydrologi. Det ska inte finnas diken med avvattande effekt.</p> <p>-Det ska finnas minst x m³ död ved per ha. (Relationen död ved/levande ved skall vara minst 1/5.)</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Minst x av de typiska kärllväxterna (kärrfibbla, rankstarr, x) ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>-Minst x av de typiska mossarterna (kärrpraktmossa, rutlungmossa, x) ska förekomma i minst x % av provytorna.</p> <p>-Andelen hackspettspår får inte minska inom området utan fortsätta att finnas på minst x st träd.</p>
<i>Negativ påverkan:</i>	Se "vad kan påverka negativt?" för området som helhet.
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se bevarandeåtgärderna för området som helhet.
<i>Bevarandestatus:</i>	God, om granen röjs undan. Bedöms noggrannare efter att basinventeringen genomförts.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

91E0 Svämlövskog*

Beskrivning: Naturtypen utgår eftersom den är ständigt blöt och inte bara tidvis översvämmad. Naturtypen har därmed klassats om till 9080.

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning:

1386 Grön sköldmossa; *Buxbaumia viridis*

Beskrivning: Grön sköldmossa finns i kalkgransumpskogen (den örtrika granskogen) på Tovaberget. Generellt sett växer arten på multnande stammar och stubbar, i frisk till fuktig barr- eller blandskog. Substratet är murken och mjuk ved av gran, men den kan även förekomma på ved av tall och lövträd. Vanligtvis finns endast några få sporkapslar på varje låga. I sällsynta fall kan grön sköldmossa även förekomma direkt på humusrik skogsmark. Arten finns i skog som lämnats till fri utveckling, där småskaliga störningar leder till fortlöpande tillförsel av grov död ved i olika former, vilken arten kan växa på. De substrat som mossan föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på lämplig ved inom spridningsavstånd på varje lokal. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest 1 m vegetativt, och effektivt 1 km med sporer under en 10-årsperiod.

Bevarandemål: Bevarandemål för arterna formuleras senare. ArtDatabanken kommer att lämna anvisningar för hur mål ska formuleras. Bevarandemålen kommer att röra populationsstorlek och arternas livsmiljö.

Negativ påverkan: Arten påverkas negativt av brist på död ved och avverkningar. Inom området regleras skogsbruksåtgärder i reservatsföreskrifterna.

Bevarandeåtgärder: Se bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandestatus: Bedöms efter att basinventeringen genomförts.

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare

---